

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Vtrum omnes Sacerdotes possint Eucharistiam ministrare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

ex Sacrario; quæ facultas non inuenitur reuocata, & à fortiori competit omnibus Sacerdotibus, cum & ipsi Diaconi sint: poterunt ergo, absente Sacerdote, qui ministrare possit, & velit, accipere sibi, sicut possit simplex Diaconus, non ut Pastores, sed ut instrumentum Pastoris, ut explicuimus.

34.
*Nec obstat
contraria
consuetudo.*

Nec obstat consuetudo contraria, quia illa facultas abrogata videri posset, sicut ex simili consuetudine diximus, non posse Laicum, aut Subdiaconum ministrare, vel sumere sibi Eucharistiam. Nam diuersa est ratio in hoc casu: habemus enim in primis concessionem expressam Concilij vniuersalis, quæ non præsumitur reuocata, nisi probetur. Consuetudo præterea contraria non probat, quia non oritur ex defectu potestatis, sed necessitatis; calus enim non occurrit: nam Diaconus iam fere nullus est absque Sacerdote, cum nemo, nisi ad breue tempus in eo gradu perseveret. Sacerdotes autem nunquam volunt communicare, quando celebrare non possunt; quando autem celebrare possunt, non possunt uti facultate illa, quia iam deest necessitas, & absentia Sacerdotis requisita. Illa autem alia consuetudo, ex qua supra arguebamus defectum facultatis in Subdiacono, vel Laico, est consuetudo positua, occurrente sæpius illo casu, ut vidimus, nec apparente vniquam ex parte Prælatorum indicio voluntatis concedendi, aut permittendi talem facultatem, sicut apparet, & constat respectu Diaconi.

35.
*In hoc casu
æquales sunt
Sacerdos &
Diaconus.*

Hinc infero, quoad hunc casum æquales esse Sacerdotem & Diaconum, imo facilius posse contingere Diacono, quàm Sacerdoti: nam Sacerdos, cum possit ipse celebrare, non facile habebit necessitatem communicandi extra Missam propter absentiam Sacerdotis: Diaconus tamen, qui consecrare non potest, facilius poterit in tali necessitate inueniri: hæc autem non est necessitas solius Viatici, sed deuotionis etiã propter Festum solemne, aut quid simile: nam Concilium Nicenum non loquitur de articulo mortis, ut constat. Denique, quod diximus, Sacerdotem extra Missam accipientem sibi Eucharistiã operari ex potestate Pastoris, & Sacerdotis, locum non habet in Summo Pontifice, quia sicut potest propria auctoritate dare sibi Indulgẽtias, sic etiã posset extra Missam Eucharistiã sibi sumere; & hoc ex auctoritate, & potestate vniuersali, quam habet, dispensandi illud sacramentum: nam licet ipse non sit ovis sui ipsius, est tamen ovis Christi, atque ideo potest, sicut pascit alios, pascere etiam seipsum, cum datum ei sit, pascere omnes oves Christi. Cæteris autem Pastoribus non datur potestas ita ampla, sed limitata ad tales oves, nempe ad suos subditos, in quorum numero ipse Pastor non est. Sicut tamen potest eligere sibi confessarium, qui eo ipso est Pastor, quoad illum actum; sic potest eligere Sacerdotem, à quo accipiat Eucharistiã, qui eo ipso fit Pastor ipsius, quoad illum actum ministrandi hoc sacramentum.

SECTIO II.

Utrum omnes Sacerdotes possint Eucharistiã ministrare?

36.
*Primo cap.
tunc est.*

Alia certa sunt, & communia fere apud omnes; alia magis dubia. Primo certum est ad ministrandum hoc sacramentum præter potestatem Ordinis supra explicatam, requiri iurisdictionem. Ad pastorem enim spectat pascere oves suas; nec eo inuito, potest alius licite mittere falcem in messem alienam. Quod licet negare vuleris Marzilla citatus à nobis *disp. 17. sect. 1.* id tamen aperte est contra Theologos omnes, & mentem Pontificum, ut ibi vidimus. Hic autem consensus Pastoris requiri-

tur non solum ad dandam communionem Laicis, sed etiam Clericis, & Sacerdotibus, quando extra Missam communicant, ut probauimus *sect. præcedenti.*

Secundo certum est, ad ministrandum hoc sacramentum sufficere facultatem, aut cõsensum Pastoris expressum, vel interpretatiuum, vel etiam præsumptum; qui quidem ad sacramentum Pœnitentiæ non sufficit. Ratio autem differentie inter vtrumque sacramentum assignari solet; quia absolutio est actio iurisdictionis propriæ, non vero ministratio Eucharistiæ. Ita Vasquez *in præfati n. 30.* Sed debet amplius explicari, scilicet, absolutionem esse actionem talẽ, quæ ad sui valorem prærequirit voluntatem posituã potentis cõdonare peccatã: inferior autem non habet eã potestatem, nisi cõmunicetur à Superiore, vel Pastoris. Ministratio autem Eucharistiæ ad sui valorem nullam requirit voluntatẽ Pastoris, valida enim erit, licet fiat, inuito Pastore: ut vero licite fiat, non requiritur voluntas positua, sed solum quod superior non sit iniunctus, seu negatio voluntatis contrariæ, quæ negatio semper adest, quoties prudenter præsumimus, cum ratum habiturum, si sciret; hoc enim satis est, ut nunc non fiat contra eius voluntatem, & per consequens, ut licite fiat.

Tertio certum est, posse competere facultatẽ dandi Eucharistiã ex cõmissione, & delegatione iis etiam qui Parochi, vel Pastores nõ sunt: pro ut de facto cõmunicant, habent communiter Religiosi ex Priuilegijs Pœnitentis eorũ Ordinibus concessis. Circa quæ adueto, facultatem nostræ Societati concessam à Paulo tertio esse vniuersalem pro omnibus Christi fidelibus: & licet facultas etiam absoluedi ab eodem Paulo tertio concessa, sit æque vniuersalis pro omnibus Christi fidelibus; hæc tamen limitatur in Compendio nostrorum Priuilegiorum, verbo *Absolutio, §. 1.* ut non possimus absolute Regulares, qui licentiam non habuerint extra suum Ordinem confiteri. At vero facultas dandi Eucharistiã non habet illam limitationem; atque ideo possumus ex vi illius dare Eucharistiã quibuslibet, etiam Regularibus, absque vlla licentia suorum Prælatorum.

Quarto conueniunt fere omnes in hoc, quod ad ministrandũ sacramentum non requiritur approbatio, quæ ex Concilio Tridentino requiritur ad Sacramentũ Pœnitentiæ, ad quod requiritur approbatio, & iurisdicctio: in hoc autem Sacramento sufficit iurisdicctio, vel commissio, aut cõsensu Parochi, ab eoque alia approbatione Ordinarij, quia Concilium solum ad Confessiones audiendas petit approbationem: neque erat eadem ratio petendi examen, aut aliam approbationẽ ad hoc sacramentum, in cuius ministratiõne exigua peritia ministri desideratur.

Hæc certa sunt. Dubitatur primo, an per Bullam Cruciatæ possit, qui eã habet, accipere Eucharistiã quolibet Sacerdote absq; vilo consensu sui Parochi. Negat plures; Eman. Rodriguez in *explicatione Bullæ par. 1. Addit. ad §. 5. n. 31.* Suar. *in præfati disp. 72. sect. 2.* quem sequitur Nugnus *g. 82. art. 3. vocat contrariam improbabilem, quia concessa facultas eligendi Confessarium, non intelligitur data facultas eligendi ministrum Eucharistiæ. Ergo ex eo quod in Bulla Cruciatæ conceditur illud, non conceditur hoc secundum; alioquin quia in Bulla conceditur facultas vniuersalis eligendi Confessariũ, ita ut confessioni animæ satisfiat per illam confessionem, daretur etiam facultas satisfaciendi cõmunioni annuæ extra Parochiam, quod est aperte falsum.*

Alij tamen concedunt, in Bulla dari illam facultatem; quam sententiam tuetur, & explicat Vasquez *in præfati disp. 219. c. 5.* quem sequitur Diana *1. tom. in tract. de Bulla Cruciatæ, resolut. 20.* Fundamentum præ-

autem non sumitur ab iis, ex eo quod conceditur facultas eligendi Confessarium, sed ex alia clausula eiusdem Bullae in qua conceditur, quod possit. *Euchar. & alia sacramenta, praequam in die Paschatis recipere.* Quae verba licet Suar. velit ita intelligi, vt soli concedantur, tempore interdicti ea Sacramenta suscipere, videlicet à ministro idoneo, & qui alias ea Sacramenta iure conferre potest; Valq. tamen probat ampliora esse nam in Bulla Hispanica dicitur, vt possint *recibir el Sacramento de la Eucharistia, y los demas Sacramentos (saluo en el día de la Pascua) aunque sea tiempo de entredicho:* hoc est, *etiamsi sit tempus interdicti*, quae verba ampliant, non restringunt ad tempus interdicti. Secundo, quia si cōcessio non esset eligendi ministro, frustra addita esse illa exceptio diei Paschatis; nam tempore interdicti, si quis etiam in priuato Oratorio accipiat Eucharistiam à Parocho, vel cū eius licentia in die Paschatis, proculdubio satisfait precepto animae communionis. Facultas ergo illa praescindit à licentia Parochi, & ideo exceptit communionem Paschalem, sicut excepta est etiam in Priuilegiis Mendicantium.

Sed contra hoc arguit P. Suarez, quia sequeretur concedi etiam, quod Extremam vñtionem, & Matrimonium possit à quolibet Sacerdote suscipere absque consensu Parochi: facultas enim communis est *Eucharistiam, & alia sacramenta recipiendi.* Respondet Valq. concedendo de Extrema vñctione, negando de Matrimonio: hoc enim non recipitur à Sacerdote, sed à coniuge, qui est minister: Parochus vero non requiritur, vt minister, sed vt testis essentialis ad valorem Sacramenti. Vnde nec argui potest ad sacramentum Ordinis, & Confirmationis, quia ibi solum est sermo de Sacramentis, quae à Sacerdote, & Parocho de iure ordinario conferri possunt, qualia non sunt Ordo, & Confirmatio.

Sed contra hoc est, quia ibi conceditur vniuersaliter Eucharistiam, & alia sacramenta recipere; nec sermo est de iis, quae recipi possunt à Sacerdote, vel Parocho; non debemus ergo illā concessionem restringere. Imo virtute illius concessionis potest, qui Bullam habet, recipere Ordinem ab Episcopo tempore interdicti; & possit etiam Confirmationem, si huius receptio per interdictum prohiberetur. Alioquin non apparet, de quibus aliis Sacramētis loquatur Bulla, dū dicit, *Eucharistiam, & alia sacramenta* posse recipi; nam Extrema Vñctio est vnum solum Sacramentum.

Resp. P. Valq. intelligi de Pœnit. & Extrema Vñctione. Sed cōtra, quia si intelligitur illa clausula de sacramento Pœnitentiae; ergo non cōceditur ibi facultas recipiendi ea sacramēta à quolibet Sacerdote, sed à ministro debito. Probat sequela; quia nemo dicit, concedi in Bulla facultatē accipiendi Sacramētū illud à quolibet Sacerdote, cū in eadē Bulla, quādo conceditur facultas eligendi Confessarium, limitetur ad Confessarium approbatū ab Ordinario; ergo in illis aliis verbis non datur facultas eligendi ministrū, sed solum recipiendi Sacramenta, non obstat interdictio: per Sacramēta vero alia Eucharistia intelliguntur, Pœnitentia, Extrema Vñctio, Ordo, & Matrimonium, iuxta sententiā probabilem; quae docet etiā Matrimonium prohiberi tempore interdicti: ad Baptismū autem, & Confirmationem non erat necessarium eiusmodi priuilegium. Vnde Rodrig. ubi supra, concedit, posse ex vi illius clausulae accipi tempore interdicti Ordinem, & Extremam Vñctionem.

Confirmatur, quia in rigore aliud est concedere alicui, vt possit recipere Sacramēta; aliud vero quod possit recipere à quolibet ministro: nam illud prius pertinet ad solam substantiam; hoc posterius ad quandam circumstantiam: non conceduntur autem omnes circumstantiae, cui conceditur substantia;

alioquin in illa clausula concessa esset facultas recipiendi Sacramenta in quolibet loco, qualibet hora diei, & alia similia. Cum ergo concessio solum sit recipiendi Sacramēta, & nihil ibi dicatur de ministro, debet intelligi, prout de iure; scilicet, à debito ministro, sicut intelligitur debito tempore, debito loco, &c. Quod ad hominem probatur iuxta doctrinam ipsius Valq. quia ipse vult, ibi sermonem esse etiam de Sacramento Pœnitentiae; & tamen non conceditur facultas recipiendi illud, nisi à ministro debito. Fatendum ergo est facultatem non esse circa ministrum, sed circa tempus interdicti: alioquin quae facultas datur ibi circa sacramentum Pœnitentiae? Non quidem vt possit, qui habet Bullam, confiteri cuilibet venialia; ad hoc enim non requiritur Bulla: sed nec vt confiteatur mortalia cuilibet Sacerdoti; hæc enim non conceditur in Bulla: sed nec vt confiteatur Sacerdoti approbato; hoc enim postea specialiter conceditur, & in illa clausula non fit mentio Confessoris approbati: restat ergo, quod concedatur ibi solum facultas recipiendi Sacramentum Pœnitentiae, & alia Sacramenta tempore interdicti.

Hic autem sensus colligitur ex contextu Bullae, ex quo apparet, quod in illa clausula solum detur priuilegium quoad circumstantiam interdicti, non quoad substantiam, nec quoad circumstantiam ministri, nam in illa clausula conceditur facultas *tempore interdicti celebrandi, vel audiendi sacrum simul cum suis familiaribus in Ecclesiis, monasteriis, vel oratoriis priuatis ab Ordinario designatis, & visitatis; & accipiendi Eucharistiam, & alia sacramenta, dum tamen ipsi interdictio causam non dederint.* In quibus verbis certum est non concedi facultatem simpliciter celebrandi, vel faciendi celebrare in Oratorio priuato, sed solum id faciendi tempore interdicti, supposita aliunde facultate debita ad illud oratorium. Quod constat ex vfu; quia postquam Paulus V. prohibuit, ne Ordinarij concederent facultatem celebrandi in domibus, & oratoriis priuatis, adhuc in Bulla Cruciatæ ponitur eadem clausula; & nemo audet vt priuato oratorio absque facultate Summi Pontificis, etiam si habeat Bullam Cruciatæ; ergo illa clausula non dat facultatem vtendi Oratorio priuato, sed audiendi Missam in illo tempore interdicti, si aliunde sit facultas debita vtendi illo Oratorio: sicut eodem modo dat licentiam audiendi Missam in Ecclesiis, vel Monasteriis: quae certe non est ad substantiam, vt constat, sed ob circumstantiam temporis interdicti, de quo tempore solo intelligitur illud priuilegium.

Nec obstant fundamenta contrariae sententiae. Ad primum enim respondetur, verba Bullae Hispanae hæc esse: *Que poedan aun en tiempo de entredicho Apostolico, o Ordinario, oir Missa en las Iglesias, y monasterios, o en oratorio particular, señalado, y visitado por el Ordinario, dezir Missa, y otros Divinos Officios por sus personas, si fueren Presbyteros; o hazerlos celebrar a otros en su presentia, y de sus familiares, y parientes, y recibir el sancto Sacramento de la Eucharistia, y los demas Sacramentos; saluo en el día de la Pascua, con que ellos no ayan dado causa al tal entredicho, &c.* In quibus verbis illa priora, *aun en tiempo de entredicho*, non significant dari eam facultatem, vt, non obstante interdicto, id faciant: sicut si diceretur, Cōcedimus, vt etiam in diebus festis laboretis, vt etiā in diebus ieiunij, seu prohibitis, comedatis carnes; nō est sensus, quod detur etiā licentia pro aliis diebus, sed sed quod detur pro illis, non obstante prohibitione.

Ad secundum responder bene Emanuel Rodrig. loco citato, fieri exceptionem diei Paschatis in illa clausula, quia cum ibi concessa sit facultas generalis accipiendi Eucharistiam in priuato Oratorio à ministro

quod possit recipere à quolibet ministro.

46. Hic sensus ex contextu Bullae colligitur.

47. Ad primum fundamētum respondetur.

48. Ad secundum bene etiam respondetur.

nistro legitimo, & hic sit quilibet sacerdos, regulariter loquendo, vel saltem omnes Regulares, voluit Pontifex auferre occasionem dubitandi, & explicare, quod facultas ibi concessa non erat vniuersalis pro toto anno, sed cum exceptione solita diei Paschatis, sicut si diceret, *dum non sit in prauidicium Parochi*, vel *saluo iure Parochi*, quod scilicet habet ad illam communionem. Vnde si Parochus consentiret, vel ipsemet vellet dare Eucharistiam; posset vtrique etiam illa die id facere in sacello priuato etiam tempore interdicti: quia tamen non solent Parochi id facere, ideo simpliciter exceptus est ibi dies Paschatis.

49.
*Dubatur
de mendicantibus
priuilegiis.*

Dubatur secundo, an Mendicantes per sua priuilegia possint ministrare Eucharistiam toto anni tempore? Oritur dubium ex verbis, quæ addi solent in eiusmodi priuilegiis, scilicet, *præterquam in die Paschatis*: & ideo communis sententia negat, eorum facultatem extendi ad illam diem. Alij tamen afferunt priuilegium aliud magis amplum, & sine vlla restrictione concessum à Nicolao quinto monasterio S. Mariæ de Guadalupe Ordinis S. Hieronymi in Hispania datum Romæ 4. Calend. Octobr. anno 1458. Pontificatus 4. quod referunt Eman. Rodriguez *tom. 1.º q. 9. regular. q. 56. art. 3. §. Quæritur ad secundum*, & Fagundes *de 3. Præcepto, lib. 1.º c. 5. n. 13*, quod priuilegium licet concessum sit pro illo solo Monasterio propter concursum, & deuotionem ad illud locum; postea tamen Pius quartus, & Pius quintus priuilegia omnia illius Monasterij extenderant ad omnia monasteria eiusdem Ordinis, etiam si non militent in illis eadem causæ, vt probat Rodriguez *vbi supra q. 55. art. 9*. Quare per communicationem priuilegiorum videtur iam hæc facultas cōpetere omnibus Mendicantibus. Et ideo hanc sententiam tenet Ludouic. Beia *4. part. casu 4*. Verum circa illud priuilegium duplex dubium occurrit; primum est, quia omnes prædicti Auctores, qui illud referunt dicunt concessum esse à Nicolao quinto, anno 1458. quod constat esse manifeste falsum, cum illo anno esset Papa Pius secundus, qui successit Calixto tertio, qui Nicolao quinto successerat anno 1455. Secundum dubium est, quia si illud fuisse per Bullam concessum, cur idem Eman. Rodriguez in Bullario Regularium, ubi alias Bullas eiusdem Papæ congegit, illius Bullæ non meminit? Si autem fuit solum viue vocis oraculo concessum, reuocatum censebitur per reuocationem generalem Sanctissimi D. N. Urbani octauis, qui omnia eiusmodi priuilegia viue vocis oraculis concessa reuocauit. Cæterum si inueniatur per Bullam, vel Breue aliquod concessum, non video cur non habeat adhuc suum vigorem.

50.
*Dubatur
quid intelligatur
per
diem Paschatis
in illis priuilegiis.*

Supposita tamen sententia communi, dubitatur tertio, quid intelligatur per diem Paschatis in illis priuilegiis exceptum. Aliqui enim intelligunt ipsum diem Resurrectionis, extra quem dicunt posse, in eo autem non posse Mendicantes dare Eucharistiam. Alij tamen communiter illa verba non intelligunt materialiter, sed formaliter de communione Paschali, quocumque die fiat: nam intentio Pontificum fuit illam communionem reservare Parochis. Si autem sola dies materialis exciperetur, parum prodesset, quia possent omnes die sequenti satisfacere præcepto in Ecclesiis Regularium. Vnde inferunt, posse ea etiam die Resurrectionis dare Eucharistiam Regulares iis, qui iam in Parochia communicauerunt, vel postea communicare volunt. Item non posse dare diebus sequentibus, vel præcedentibus iis, qui ea communionem volunt satisfacere præcepto communionis annuæ; quæ sententia videtur omnino iuxta mentem Pontificum. Aduertit autem Layman *tract. 4. de Sacram. Eucharistiæ, c. 7. n. 4*, in dubio præsumi posse, ac debere, eos, qui accedunt ad communicandum, sa-

tisficcisse iam vel habere animum satisfaciendi in sua Parochia, cum non facile sit quispiam ab altari repellendus, quando cum aliis accedens Eucharistiam petit. Denique peregrinis, & vagis possunt etiam Regulares dare communionem Paschalem, quia nulli Parochia habent, in qua satisfacere debent in quo cōueniunt etiam omnes fere Doctores. Videatur Sach. *lib. 3. de Matr. disp. 23. n. 17*, & alij, quos congerit & sequitur Diana *tom. 2. ar. 2. de dubiis Regularium, resol. 12*.

Petes, sicut extra Pascha sufficit consensus præsumptus Parochi, vt possimus etiam, seclusis priuilegiis, dare Eucharistiam; cur non sufficiat idem consensus præsumptus, seu ratihabitio Parochi ad dandam communionem in Paschate? Respondeo, formaliter loquendo, nullam esse differentiam: materialiter tamen esse differentiam magnam; quia extra illud tempus facile potest præsumi ratihabitio, vel consensus Parochi: ad communionem vero Paschalem non ita facile præsumi potest; quia volunt retinere suum ius, vt oues recognoscant pastorem proprium. Et licet petenti licentiam darent, nolunt tamen id fieri absque licentia sua, & ita firmiter nolunt, vt inuiti sint quoad modum, & quoad substantiam: sicut Prelatus Religionis, quando subditus expendit absque licentia, quam esse petitam daret, inuitus est etiam quoad substantiam, Cæterum aliquando accidere potest, vt præsumi possit consensus in his circumstantiis, & sic licebit communicare in Ecclesia Regularium, vt tentur Suarez *dicta disp. 22. sect. 2. §. Sed inquire, & alij citatis*; Fagundes *dicto lib. 1.º c. 5. n. 1*. Layman *dicto n. 4*, & Diana *dicta resolut. 12. in fine*.

Dubitatur quarto, an aliquando Mendicantes possint dare Viaticum absque licentia Parochi. Similiter enim excipi solet in dictis Priuilegiis communio in articulo mortis. Vnde aliqui docent, nec urgente necessitate, & deficiente Parocho, posse dari aggro Viaticum à Religiosis: ita Nauarrus, Syluester, Card. quos refert Fagundes *lib. 3. de 3. Præcepto, c. 2. n. 19*, ubi assert etiam pro ea sententia P. Suarez *dicta sect. 2. §. Sed inquire*. Postea vero n. 20. proposita sententia contraria, quæ ipse Fagundes sequitur, assert etiam pro ea eundem Suar. *§. Sed quæres*, & dicit, quod contradicit sibi, cum folio præcedenti contraria docuisset. Oportuisset tamen attentius legere verba Suar., qui certe in priori loco non loquitur de casu nostro, quado deest Parochus, sed de cōmunionem in vniuersum necessaria propter mortis imminens periculum, prout condistinguitur contra communionem voluntariam, quæ absque necessitate fit loquitur enim contra aliquos, qui volebant, Religiosos non incurere censurem latam in Clementina, *Religiosi*, de Priuilegiis, quado dant Eucharistiam communicantibus ex deuotione, sed quado dant cōmunicantibus ex necessitate scilicet in mortis articulo, in quo debent relinquere illud munus Parocho proprio. Verba Suar. sunt: *Tertio, non tantum incurritur hæc excommunicatio, si Eucharistia detur in necessitate per modum Viatici, (vt aliquam eam limitat) sed in vniuersum siue in necessitate, siue extra illam, siue publice, siue occulte ministratur, &c.* Cōmunionem ergo in necessitate est, quæ non fit libere, sed ex obligatione in mortis periculo; quæ modum loquendi obseruant alij Thologi, & P. Vaq. in præfati c. 3. n. 33, dicens: *Adde autem, hanc penam imponi Religiosis, siue Sacramentum hoc dispense in necessitate, nisi aliis non adesset Sacerdos, qui tunc ministrare posset, siue extra illam, siue publice, siue secreto; nam verba loquuntur generalia sunt. Vbi vtrumque coniungit, scilicet, quod ministraretur in necessitate, & non deficiente, vel abente Parocho.* Caute ergo, & absque vilo periculo contradictionis loquutus est Suar. nec debemus facile contradictiones ita crassas intra duas chartas de viris doctis, sine maximo studio & diligentia suspicari.

SECTIO I.

Premittuntur aliqua de Sacrificio in communi.

53. Communis ergo, & verior sententia concedit posse Religiosos, imo & Sacerdotes etiā seculares ministrare Viaticum, deficientem Parochi: quamvis enim non sit sacramentū omnino necessarium ad salutē, est tamen maxime opere vile, & aliquo modo necessarium ad vires spirituales in illo periculoso agone acquirendas. Solent autem Pontifices ad maiorem claritatem, quando excipiunt Viaticum in Privilegiis, declarare, exceptionē illam non intelligi eo casu, quando propter absentia Parochi, vel simile causam esset necessitas; propterea Paulus III. declaravit in facultate data nostrae Societati. Aduertunt tamen Doctores, hoc non procedere in communione Paschali, quādo desisset Parochus, quia in hoc casu non videtur necessitas, nec multum refert, si expectetur Parochus. Si enim interim communione indigebit aliquis ad suam spirituales consolationem, poterit ex deuotione communicare, & postea communicare iterum de manu Parochi ad satisfaciendum praecepto annuae communionis.

De illis. Solet etiam in praesenti tractari de obligatione ministrandi non dandi hoc sacramentum peccatori: de hoc diximus in tract. de Sacram. in com. disp. 8. sect. 10. & 11. sicut & sect. 9. diximus de obligatione ministrandi in statu gratiae, an sit, vel non sit sub peccato mortali; de quo etiam aliqui in praesenti agere solent. Alia dubia leuiores circa obligationes ministrandi videri possunt possunt apud Suarez sect. 3. & 4. ubi etiam cum aliis notat, debere Sacerdotem extra Missam habere Stolum, & Superpellicium ad Eucharistiam ministrandam.

DISPV T. XIX.

De Eucharistia, vt est Sacrificium.

SECTIO I. *Premittuntur aliqua de Sacrificio in communi.*

SECTIO II. *In Missa offerri verum Sacrificium à Christo institutum.*

SECTIO III. *Quo pacto reperitur in Missa vera ratio Sacrificij. Referuntur varia sententia.*

SECTIO IV. *Quomodo consecratio pertineat ad essentiam Sacrificij, varie à Theologis declaratur.*

SECTIO V. *Nostra sententia de essentia huius Sacrificij.*

SECTIO VI. *Soluntur alia obiectiones, quae contra praedicta possunt fieri.*

SECTIO VII. *Infertur, an Christus sit offerens, & tota res oblata in hoc Sacrificio.*

SECTIO VIII. *Vtrum ex dispensatione Papa possit consecrari vnica species, & vtrum consecratio viri- usque sit de essentia huius Sacrificij.*

SECTIO IX. *De effectibus huius Sacrificij.*

SECTIO X. *Deiis, quibus prouenire possunt effectus huius Sacrificij, quatenus pro ipsis offertur.*

SECTIO XI. *Deiis, quibus, vt offerentibus proueniat fructus huius Sacrificij.*

SECTIO XII. *Vtrum hoc Sacrificium habeat valorem infinitum.*

GIMVS de Eucharistia, vt sacramentum est; nunc dicemus de ipsa, quatenus est Sacrificium Legis nouae. Oportebit autem prius premittere aliquid breuiter de essentia Sacrificij in communi, vt postea facilius possimus rationem huius Sacrificij in particulari explicare.

OMitto Haereticos recentiores contententes, nomine Sacrificij intelligi vere, & proprie quodlibet opus bonum, non solum externum, sed etiam internum: contra quos videatur Cardin. Bellarm. tom. 2. lib. 1. de Sacrificio, c. 2. Suarez, & Valquez in praesenti. Inter Catholicos constans est sententia, Sacrificium esse actum peculiarem virtutis Religionis, quo supremum cultum soli Deo debiti exhibemus. Sed quoniam totum hoc reperitur in aliis actionibus, quae non sunt Sacrificia, quales sunt illae, quibus cultum laetiae soli Deo debitum praestamus; difficile est explicare, quid sit illud, quo Sacrificium peculiariter differt ab aliis actibus religionis. Varij varias definitiones Sacrificij construxerunt, quas refert, & impugnat Valq. in praesenti disp. 2. 20. Quidam ita definiunt: *Sacrificium est oblatio externa soli Deo facta, quae ad agnitionem humanae infirmitatis, & professionem Diuinae maiestatis à legitimo ministro res aliqua sensibilis, & permanens ritu mystico consecratur, & transmutatur.* Alij breuius: *Est oblatio facta Deo per immutationem alicuius rei in signum legitime institutum Diuinae excellentiae, & reuerentiae.* Vel aliter: *Est externus actus religionis continens supremum cultum laetiae, soli Deo debitum.* Haec tamen omnes definitiones videntur etiam conuenire aliis à definito, vt constructioni templi, vel consecrationi altaris; ubi etiam fit cultus laetiae soli Deo debitus in signum reuerentiae, & excellentiae, & cum transmutatione alicuius rei sensibilis, &c. P. Valq. num. 25. ita definit: *Sacrificium est nota existens in re qua profitemur Deum auctorem vitae, & mortis: quibus verbis iam videtur addere aliquid peculiare, quod per Sacrificium significetur, scilicet potestas suprema Dei in vitam, & mortem nostram.* Adhuc tamen non videtur explicari sufficienter vltima Sacrificij differentia: nam posset etiam assumi aliquid aliud ad significandum supremum Dei dominium in vitam, & mortem, quod non esset Sacrificium: si, v.g. depingeretur in tabula aliqua figura ad hoc significandum, non diceretur illa tabula sacrificari. Aliquid ergo aliud debet in definitione Sacrificij explicari.

Suppono igitur, Sacrificium esse in genere oblationis, & in genere etiam signi sacri: quatenus oblatio est, conuenit in primis cum aliis actibus religionis, qui pertinent ad Dei cultum, qualis est genuflexio, pectoris tonsio, &c. Conuenit item cum aliis oblationibus, quae non sunt sacrificia, qualis est oblatio calicis, vel cerei, vel pecuniae, vel aliarum rerum. Quatenus vero est signum sacrum, conuenit cum Sacramentis, quae regulariter non sunt Sacrificia, sed signa gratiae; atque ex hoc capite necesse est, Sacrificium esse signum ad placitum, sicut sacramentum; licet sicut in Sacramentis praecedat aliqua congruitas, & proportio ex parte illius rei, quae assumitur ad significandum, v.g. ablutio habet proportionem ad significandam ablationem internam; ita etiam in Sacrificio detur aliqua proportio, & congruitas ad significandum id, quod per sacrificium intenditur significari. Difficultas ergo est in explicando, quid sit illud, quod per hanc oblationem; quae appellatur Sacrificium, intendimus significare, & quomodo significetur. In hoc enim posita est peculiaris Sacrificij differentia à reliquis oblationibus, & signis sacris.

Et in primis certum est, per Sacrificium, sicut per omnes alios cultus, significari internam animi submissionem:

1. Male Heretici Sacrificij definiunt. Bellarm. Suarez. Valquez.

Varia definitiones Sacrificij. Valquez.

Valquez.

2. Supponitur Sacrificium esse in genere oblationis & signi sacri.

3.